

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 536527

ETAP: Semestr zimowy

Informacje ogólne:**Prowadzący:** dr Bernadeta Lelonek-Kuleta**Organizator:** Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii**Liczba godzin tygodni / semestr:** 2 / 30**Jezyk wykładowy:** Język polski**Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)****Lokalizacja w planach rocznych:** Rok III - Semestr 5**Punkty ECTS:** 1**Forma zaliczenia:** Egzamin**Cele przedmiotu:**

- C1. Wyposażenie studentów w wiedzę z zakresu specyfiki wybranych patologii społecznych.
- C2. Wyposażenie studentów psychologii w wiedzę z zakresu czynników warunkujących i podtrzymujących rozwój wybranych patologii społecznych.
- C3. Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności w zakresie specyfiki pracy z osobami zagrożonymi wybranymi patologiami społecznymi.

Wymagania wstępne:

W1 – posiadanie przez studentów podstawowej wiedzy z zakresu psychologii uzależnień.

Efekty kształcenia dla przedmiotu:**WIEDZA**

K_W11 posiada wiedzę na temat różnych form patologii społecznych oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych w tym zakresie
K_W14 zna etapy i zasady realizowania procesu diagnostycznego dla różnych celów oraz sposoby integracji rezultatów uzyskanych za pomocą różnych narzędzi badawczych

UMIEJĘTNOŚCI

K_U05 potrafi zaplanować oraz przeprowadzić proces diagnostyczny dotyczący różnych sfer funkcjonowania człowieka oraz jakości środowiska społecznego oraz wskazać ograniczenia przeprowadzonej diagnozy; potrafi interpretować uzyskane wyniki i integrować dane pochodzące z różnych metod badawczych oraz wskazać kierunki dalszych działań psychologicznych uwzględniające indywidualne (środowiskowe) potrzeby oraz zasoby jednostki (grupy społecznej)

K_U06 wskazuje i proponuje kierunki i sposoby podnoszenia jakości życia jednostki, optymalizacji funkcjonowania grup społecznych oraz opracowywania interwencji (profilaktycznych, pomocowych) wobec osób z grup ryzyka zaburzeń funkcjonowania w różnych kontekstach środowiskowych i życiowych.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

K_K04 ma świadomość znaczenia sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia; posiada przekonanie o potrzebie wspierania jednostek i grup w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. Dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii.

K_K05 przyjmuje postawę szacunku wobec osób o różnych potrzebach w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; okazuje zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami.

Metody dydaktyczne:

Wykład, prezentacja multimedialna.

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Egzamin pisemny w formie testu wiedzy zaliczony na minimum 60%.

Ocena niedostateczna

(W) - student nie posiada wiedzy na temat różnych form patologii społecznych oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych w tym zakresie.

(U) - student nie potrafi zaplanować procesu diagnostycznego dotyczącego różnych sfer funkcjonowania człowieka oraz jakości środowiska społecznego; nie potrafi wskazać kierunków i sposobów podnoszenia jakości życia jednostki oraz opracowywać interwencji (profilaktycznych, pomocowych) wobec osób z grup ryzyka zaburzeń funkcjonowania.

(K) - student nie jest świadomy znaczenia sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia, nie okazuje zrozumienia dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami.

Ocena dostateczna

Opis zajęć: Patologie społeczne (PWJŻ) (wykład)

(W) - student posiada podstawową wiedzę na temat wybranych form patologii społecznych oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych w tym zakresie.

(U) - student potrafi wskazać niektóre kierunki i sposoby podnoszenia jakości życia jednostki oraz w ograniczonym zakresie opracowuje interwencje (profilaktyczne, pomocowe) wobec osób z grup ryzyka zaburzeń funkcjonowania.

(K) - student dostrzega w ograniczonym zakresie znaczenie sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia, wykazuje ograniczone zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami.

Ocena dobra

(W) - student posiada wiedzę na temat wybranych form patologii społecznych oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych w tym zakresie.

(U) - student potrafi wskazać wybrane kierunki i sposoby podnoszenia jakości życia jednostki oraz na dobrym poziomie opracowuje interwencje (profilaktyczne, pomocowe) wobec osób z grup ryzyka zaburzeń funkcjonowania.

(K) - student dostrzega znaczenie sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia. Posiada przekonanie o potrzebie wspierania jednostek i grup w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych; okazuje zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami.

Ocena bardzo dobra

(W) - student posiada bardzo dobrą wiedzę na temat różnych form patologii społecznych oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych w tym zakresie.

(U) - student potrafi wskazać kierunki działań psychologicznych uwzględniające indywidualne (środowiskowe) potrzeby oraz zasoby jednostki (grupy społecznej), wskazuje kierunki i sposoby podnoszenia jakości życia jednostki oraz interwencje (profilaktyczne, pomocowe) wobec osób z grup ryzyka zaburzeń funkcjonowania.

(K) - student dostrzega znaczenie sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia. Posiada przekonanie o potrzebie wspierania jednostek i grup w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. Okazuje bardzo dobre zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami.

Treści programowe przedmiotu:

1. Patologie społeczne – definiowanie pojęcia.
2. Pojęcie tzw. uzależnień czynnościowych w świetle najnowszych badań.
3. Kontrowersje dotyczące statusu uzależnień od czynności w środowisku naukowym.
4. Uzależnienia od czynności w klasyfikacjach zaburzeń DSM-V oraz ICD-11.
5. Biologiczne mechanizmy powstawania uzależnień od czynności w świetle najnowszych badań.
6. Podmiotowe i społeczne korelaty uzależnień od czynności.
7. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w zaburzeniach związanych z korzystaniem z Internetu (tzw. siecioholizm).
8. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w zaburzeniu uprawiania gier video (gaming disorder).
9. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w zaburzeniu uprawiania hazardu (gambling disorder).
10. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w zaburzeniu pracowania (tzw. uzależnienie od pracy / pracoholizm).
11. Kontrowersje dotyczące tzw. uzależnienia od pracy oraz model uzależnienia od pracy work craving.
12. Prezentacja wybranych zaleceń profilaktycznych oraz podejść terapeutycznych stosowanych w leczeniu uzależnień od czynności.

Literatura:

1. Lelonek-Kuleta, B. (2015). Uzależnienia behawioralne na tle współczesnej wiedzy o uzależnieniach. *Studia Społeczne*, 12 (1), s. 97-103.
2. Lelonek-Kuleta, B. (2014). Uzależnienia behawioralne – podstawy teoretyczne. W: Jolanta Jarczyńska (red.), *Uzależnienia behawioralne i zachowania problemowe młodzieży. Teoria-Diagnoza-Profilaktyka-Terapia*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, s. 15-29.
3. Habrat, B. (red.) (2016). *Zaburzenia uprawiania hazardu i inne tak zwane nałogi behawioralne*, IPiN.
4. Niewiadomska, I. (red.) (2015). *Hazard i inne uzależnienia behawioralne. Doniesienia z badań*. Warszawa, Polska Fundacja Pomocy Humanitarnej „Res Humanae”.
5. Niewiadomska, I., Brzezińska, M., Lelonek, B. (2005). *Hazard*. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski.
6. Chwaszcz, J., Lelonek-Kuleta, B., Wiechetek, M., Niewiadomska, I., Palacz-Chrisidis, A. (2018). Personality traits, strategies for coping with stress and the level of Internet addiction - a study of Polish secondary-school students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2018, 15, 987; doi:10.3390/ijerph15050987.
7. Ferguson C.J., Colweel, J. (2020). Lack of Consensus Among Scholars on the Issue of Video Game “Addiction”. *Psychology of Popular Media*, Vol. 9, No. 3, 359–366.
8. King, D.L., Delfabbro, P.H. (2020). Video game addiction. Chapter 7 in: C.A. Essau (ed.), *Adolescent Addiction. Epidemiology, Assessment, and Treatment (Practical Resources for the Mental Health Professional)*, pp. 185-213
9. Ewa Krzyżak-Szymańska (2018). *Uzależnienia technologiczne wśród dzieci i młodzieży. Teoria, profilaktyka, terapia – wybrane zagadnienia*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
10. Rowicka, M. (2018). *E-UZALEŻNIENIA Teoria, profilaktyka, terapia*. Fundacja Praesterno, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.
11. Wojdyło, K. (2016). *Uzależnienie od pracy. Teoria – Diagnoza – Psychoterapia*. Lublin: Wydawnictwo Stowarzyszenie Natanaelum.
12. Woronowicz, B. (red.) (2012). *HAZARD. Historia, zagrożenia i drogi wyjścia*. Warszawa: Media Rodzina SP z o.o.